

АДМІНІСТРАТИВНА ПРОЦЕДУРА НАДАННЯ СТАТУСУ ВЕТЕРАНА ВІЙНИ: ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИДИ

Сівков С. В.

кандидат юридичних наук, науковий співробітник
Науково-дослідного відділу військової кар'єри
Науково-методичного центру кадрової політики
Міністерства оборони України
ORCID ID: 0009-0009-6348-7550

Анотація. В даній статті розкрито поняття, особливості та види адміністративної процедури надання статусу ветерана війни.

Визначено, що адміністративна процедура встановлення статусу ветерана війни – це визначений законом порядок розгляду та вирішення уповноваженими суб'єктами публічної адміністрації справ, спрямованих на юридичне встановлення правового статусу ветерана війни.

Адміністративна процедура встановлення статусу ветерана війни в Україні характеризується низкою особливостей, що зумовлюють її специфіку у системі публічного адміністрування. Вона є правонадавальною за своєю юридичною природою, оскільки має на меті надання особі певного публічного статусу, який породжує суб'єктивні права і гарантії, визначені законодавством. Процедура є простою за структурою – передбачає подання заяви з комплектом необхідних документів та проходження кількох перевірочних етапів без складної внутрішньої бюрократії або змагальності сторін. Водночас її ініціатором виступає приватна особа (громадянин України, іноземець або особа без громадянства), яка подає заяву добровільно на підставі власного інтересу в отриманні відповідного статусу. Такий характер процедури підкреслює важливість дотримання принципів доступності, прозорості та оперативності при її реалізації.

Стверджується, що розгляд адміністративних процедур встановлення правових статусів учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни та учасника війни зазначимо, що відповідні процедури є досить складними. І це очевидно та досить виправдано для держави з огляду на значущість та наслідки набуття особами відповідних правових статусів. Проте на таку процедурну проблемність накладається низка факторів, які суттєво ускладнюють процес отримання правового статусу ветерана війни особами, які мають право на його встановлення, що певною мірою дискримінує їх. Першопричиною зазначеному є вкрай низький рівень обізнаності населення про механізми набуття відповідних правових статусів. Також доцільно зауважити на відсутності поваги до людської гідності серед уповноважених на прийняття рішень у рамках процедури встановлення статусу ветерана війни. Значний негативний відбиток накладає триваюча війна, адже збір документів ускладнюється руйнуваннями інфраструктури та іншими негативними чинниками.

Ключові слова: адміністративна процедура, органи державної влади, місцеві органи публічної адміністрації, державна ветеранська політика; соціальний захист ветеранів; гарантії та пільги для ветеранів; інтеграція ветеранів у суспільство; нормативно-правове забезпечення; громадські ветеранські організації; стратегія підтримки ветеранів.

Sivkov S. V. ADMINISTRATIVE PROCEDURE FOR GRANTING WAR VETERAN STATUS: CONCEPT, FEATURES AND TYPES

Abstract. this article discloses the concept, features and types of the administrative procedure for granting war veteran status.

It is determined that the administrative procedure for establishing war veteran status is a legally defined procedure for considering and resolving cases by authorized entities of public administration aimed at legally establishing the legal status of a war veteran.

The administrative procedure for establishing war veteran status in Ukraine is characterized by a number of features that determine its specificity in the public administration system. It is legal in its legal nature, since its purpose is to grant a person a certain public status that generates subjective rights and guarantees defined by law. The procedure is simple in structure – it involves submitting an application with a set of necessary documents and going through several verification stages without complex internal bureaucracy or adversarial behavior of the parties. At the same time, its initiator is a private person (citizen of Ukraine, foreigner or stateless person), who submits an application voluntarily based on his own interest in obtaining the appropriate status. This nature of the procedure emphasizes the importance

of adhering to the principles of accessibility, transparency and efficiency in its implementation. It is argued that considering the administrative procedures for establishing the legal status of a combatant, a person with a disability as a result of war and a war participant, we note that the relevant procedures are quite complicated. And this is obvious and quite justified for the state, given the significance and consequences of individuals acquiring the appropriate legal status. However, such procedural problems are compounded by a number of factors that significantly complicate the process of obtaining the legal status of a war veteran by individuals who have the right to establish it, which to a certain extent discriminates against them. The root cause of this is the extremely low level of awareness of the population about the mechanisms for acquiring the appropriate legal status. It is also appropriate to note the lack of respect for human dignity among those authorized to make decisions within the framework of the procedure for establishing the status of a war veteran. The ongoing war has a significant negative impact, as the collection of documents is complicated by the destruction of infrastructure and other negative factors.

Key words: administrative procedure, state authorities, local public administration bodies, state veteran policy; social protection of veterans; guarantees and benefits for veterans; integration of veterans into society; regulatory and legal support; public veteran organizations; strategy for supporting veterans.

Актуальність проблеми. Надання статусу ветерана війни в Україні є важливим інструментом державного визнання внеску громадян у захист Батьківщини, забезпечення їхніх соціальних гарантій та реалізації прав, визначених Конституцією і законами України. Водночас сам механізм присвоєння такого статусу має бути чітко врегульований у рамках адміністративної процедури, що вимагає належного правового оформлення, забезпечення рівного доступу до процедурних прав і запобігання корупційним чи дискримінаційним практикам. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах триваючої збройної агресії проти України, коли зростає кількість осіб, які потребують визнання їхнього статусу та відповідного соціального захисту.

Незважаючи на наявність базового правового регулювання в Законі України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», на практиці адміністративна процедура надання цього статусу стикається з рядом проблем: неоднорідною практикою застосування, відсутністю єдиного алгоритму дій органів публічної адміністрації, тривалістю розгляду заяв, складністю доказування факту участі в бойових діях у ряді випадків. Це зумовлює необхідність детального дослідження поняття, особливостей і стадій адміністративної процедури надання статусу ветерана війни як специфічного різновиду публічно-правових процедур у сфері соціального захисту.

Метою статті є розкриття змісту адміністративної процедури встановлення статусу ветерана війни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Є. Гордієнко досліджував правові гаран-

тії соціального захисту ветеранів війни, приділяючи особливу увагу адміністративним процедурам щодо надання їм пільг і компенсацій; І. Білокінна аналізувала питання реалізації соціально-економічних прав ветеранів війни, особливо в умовах реформування системи соціального захисту в Україні; С. Швидюк розглядав організаційно-правові засади надання статусу учасника бойових дій, зокрема процедурні аспекти адміністративного розгляду заяв; І. Журба займався питаннями адміністративно-правового регулювання порядку надання статусу ветерана війни, акцентуючи увагу на процесуальних гарантіях прав осіб; О. Якушев досліджував правову природу статусу ветерана війни та механізми його підтвердження в контексті публічного управління; Л. Тернова аналізувала особливості правового статусу ветеранів війни як суб'єктів публічно-правових відносин та шляхи удосконалення законодавства у цій сфері; Н. Самара досліджувала міжнародно-правові стандарти захисту прав ветеранів війни та їх імплементацію в українське законодавство та ін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розгляд питання адміністративної процедури надання статусу ветерана війни ми розпочнемо з цитування І.В. Бойка, який справедливо, на нашу думку, зазначає про те, що перед Україною стоїть важливе завдання – формування стабільної, прозорої та відповідальної публічної влади, що є необхідною умовою для побудови сучасної правової та демократичної держави. У цьому контексті особливого значення набуває чітке нормативне врегулювання взаємодії між орга-

нами публічного управління та їх посадовими особами з одного боку, і приватними особами з іншого. Така регламентація має бути спрямована на ефективне забезпечення прав приватних осіб і створення запобіжників від можливих зловживань з боку державних органів.

Як зазначає О.В. Кузьменко, в українській мові термін «процедура» з'явився шляхом запозичення його французько-мовної трансформації – «procedure» [1, с. 156] і означає він «походити» або «просувати».

Принагідно С.Г. Братель пропонує розуміти процедуру як послідовні дії, які складають процедуру, повинні врегульовуватися визначеними нормами права та спрямовуватися на досягнення правового результату, який відображається у певних правових наслідках [2, с. 100].

І. Бойко вважає адміністративну процедуру стандартом діяльності публічної адміністрації з вирішення справ щодо приватної особи шляхом прийняття актів, якими таким особам надаються права або на них покладаються обов'язки, а також у деяких випадках і виконання таких актів [3].

Цікавим з точки зору виокремлення важливих ознак досліджуваного поняття є визначення адміністративної процедури, запропоноване Н.Л. Губерською, а саме: це – нормативно встановлений порядок послідовно здійснюваних дій органів публічної адміністрації, спрямованих на прийняття владних управлінських рішень і реалізацію повноважень, не пов'язаних із розглядом спорів або застосування заходів примусу [4, с. 24]. Увагу в цьому визначенні привертає акцентування на тому, що адміністративна процедура не пов'язана «з розглядом спорів або застосуванням заходів примусу». У контексті встановлення адміністративно-правового статусу ветерана війни зазначене є безспірним.

Важливо також зазначити, що в Законі України «Про адміністративну процедуру» також сформульовано визначення досліджуваної категорії. У розумінні законодавця адміністративна процедура означає визначений законом порядок розгляду та вирішення справи. Своєю чергою адміністративна справа за цим нормативно-правовим актом – це справа, що стосується публічно-правових відносин щодо

забезпечення реалізації права, свободи чи законного інтересу особи та/або виконання нею визначених законом обов'язків, захисту її права, свободи чи законного інтересу, розгляд якої здійснюється адміністративним органом [5].

У діяльності суб'єктів публічного адміністрування центральне місце займає адміністративна процедура з огляду на те, що такими суб'єктами вирішуються конкретні адміністративні справи та приймаються конкретні адміністративні акти. Із цього приводу В.Б. Авер'янова свого часу зазначив таке: «необхідно розуміти, що такі процедури, які узагальнено визначаються як «адміністративні», здатні підвищувати ефективність управлінської діяльності, сприяти чіткому виконанню функцій і повноважень органів та посадових осіб. Але головне – адміністративні процедури забезпечують суворий правовий режим дотримання прав і свобод громадян і є дієвим засобом захисту проти суб'єктивізму й свавілля з боку службовців органів виконавчої влади. Вони покликані забезпечувати необхідну послідовність у реалізації громадянами своїх прав і законних інтересів» [6, с. 79].

Вищезазначене дає підстави для формулювання такої дефініції досліджуваного поняття: **адміністративна процедура встановлення статусу ветерана війни** – це визначений законом порядок розгляду та вирішення уповноваженими суб'єктами публічної адміністрації справ, спрямованих на юридичне встановлення правового статусу ветерана війни.

Адміністративної процедури, вважаємо, що адміністративна процедура встановлення статусу ветерана війни є простою, правонадавальною, ініційованою приватною особою та здійснюваною кількома суб'єктами публічного адміністрування адміністративною процедурою.

Важливою її ознакою є безспірний характер, адже в результаті здійснення адміністративної процедури встановлення статусу ветерана війни вирішуються позитивні управлінські справи. Водночас якщо говорити про оскарження, наприклад, відмови у встановленні відповідного адміністративно-правового

статусу, то в такому випадку йтиметься про спірний характер відповідної адміністративної процедури, адже у випадку такого оскарження існують різні уявлення сторін про вирішення ситуації в конкретній адміністративній справі.

Як ми мали змогу переконатися вище, є кілька видів статусів, які законодавством віднесено до ветеранів війни. Кожен із цих статусів встановлюється відповідно до законодавчо визначеної адміністративної процедури.

Що стосується адміністративної процедури встановлення статусу учасника бойових дій.

Для отримання зазначеного правового статусу потрібно пройти таку процедуру:

1. Командир (начальник) військової частини (органу, підрозділу) або інший керівник підприємства, установи та організації / командир добровольчого формування / самостійно заявник подає в паперовій чи електронній формі заяву та визначені законодавством документи для надання статусу учасника бойових дій на розгляд комісії, утвореної відповідним державним органом, у підпорядкуванні якого перебувала військова частина (орган, підрозділ), установа чи заклад, у складі якого проходив службу заявник [7].

2. Комісія розглядає документи, у разі потреби заслуховує пояснення заявника, стосовно якого вони подані, свідків [7].

3. Комісія в місячний строк із дня надходження документів приймає рішення щодо надання / відмови в наданні статусу учасника бойових дій. Зі спірних питань, які потребують міжвідомчого врегулювання, комісії подають документи на розгляд міжвідомчої комісії [7].

4. Заявнику надсилається повідомлення про надання (відмову у наданні) статусу учасника бойових дій або шляхом надсилання повідомлення на електронну (поштову) адресу, зазначену у заяві, або засобами Порталу Дія, або засобами Реєстру (у разі подання заяви в електронній формі) [7].

Заявники, яким було надано статус особи з інвалідністю внаслідок війни, але після повторного огляду не встановлено інвалідність, набувають статусу учасника бойових дій за спрощеним порядком, про який йтиметься нижче.

Водночас для отримання правового статусу учасника бойових дій особам, які виконували бойове (службове) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями починаючи з 20 лютого 2014 р., потрібно пройти таку адміністративну процедуру:

По-перше, командир (начальник) військової частини (органу, підрозділу), керівник установи, організації чи підприємства у місячний строк після виконання особою відповідного бойового (службового) завдання або безпосередньо особа подають законодавчо визначені документи на розгляд комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій, утвореної, відповідно, в Міністерстві оборони, Національній гвардії, Службі безпеки, Адміністрації Державної прикордонної служби, Державній службі з надзвичайних ситуацій.

По-друге, комісії вивчають документи та в місячний строк із дня їх надходження приймають рішення щодо надання статусу учасника бойових дій або відмови в наданні такого статусу.

У разі позитивного рішення відповідним органом особі видається посвідчення учасника бойових дій і відповідний нагрудний знак.

У разі відмови в наданні особі статусу учасника бойових дій таке питання може виноситися повторно за рішенням керівника відповідного державного органу [8].

Постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2024 р. № 1041 «Деякі питання надання в автоматичному режимі статусу учасника бойових дій у період воєнного стану» регламентовано порядок надання в автоматичному режимі статусу учасника бойових дій визначеним категоріям осіб, які у період воєнного стану під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, брали участь у виконанні бойових (службових, спеціальних) завдань у районах

ведення воєнних (бойових) дій або на тимчасово окупованих територіях [9].

Ця адміністративна процедура передбачає внесення уповноваженою особою відповідної військової частини визначених Урядом відомостей до Єдиного державного реєстру ветеранів війни для надання в автоматичному режимі статусу учасника бойових дій.

Стосовно адміністративної процедури встановлення статусу особи з інвалідністю внаслідок війни.

Процедуру надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни особам, які отримали інвалідність внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх проведення, під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України регламентовано постановою Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2015 р. № 685 [10].

Надання відповідного статусу в розумінні законодавця є публічною (електронною публічною) послугою. Суб'єктами її надання виступають місцеві структурні підрозділи з питань ветеранської політики.

Адміністративна процедура отримання відповідного статусу передбачає подання заявником чи його законним представником місцевому структурному підрозділу з питань ветеранської політики за задекларованим / зареєстрованим місцем проживання (перебування) або за адресою фактичного місця проживання (для внутрішньо переміщених осіб) заявника заяви із додаванням до неї законодавчо визначеного переліку копій документів [10].

Водночас законодавством передбачено отримання / підтвердження низки відомостей що містяться в державних електронних інформаційних ресурсах (приміром, відомості із Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, Єдиної інформа-

ційної системи соціальної сфери тощо), шляхом електронної інформаційної взаємодії.

Рішення про надання (відмову у наданні) статусу особи з інвалідністю внаслідок війни приймається в місячний строк. Заявника інформують шляхом надсилання місцевим структурним підрозділом з питань ветеранської політики повідомлення на електронну (поштову) адресу або засобами Порталу Дія чи засобами Реєстру. Про рішення про відмову у наданні статусу особи з інвалідністю внаслідок війни заявник інформується протягом одного календарного дня.

Важливо зазначити, що статус особи з інвалідністю внаслідок війни може бути надано також неповнолітній особі. У такому випадку матері (або іншому повнолітньому члену сім'ї або опікуну) видається довідка.

Інформація про надання особі статусу особи з інвалідністю внаслідок війни вноситься до Єдиного державного реєстру ветеранів війни.

Наявність статусу інвалідності внаслідок війни (встановлення особі інвалідності внаслідок травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання, пов'язаних із воєнними діями) передбачає можливість отримання відповідного посвідчення та нагрудного знаку «Ветеран війни – особа з інвалідністю» [11]. За загальним правилом, строк дії такого документу відповідає строку, на який встановлено інвалідність, тобто строку, протягом якої в особі буде правовий статус особи з інвалідністю внаслідок війни. Своєю чергою, наявність посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни дає можливість оформлення Е-посвідчення ветерана засобами Порталу Дія.

Нерозривно зі встановленням статусу особи з інвалідністю внаслідок війни пов'язане встановлення особі інвалідності з відповідними причинно-наслідковими зв'язками.

Відповідна адміністративна процедура передбачає:

1. Проходження лікування.
2. Прибуття військовослужбовця до військової частини.
3. Отримання направлення на військово-лікарську комісію ВЛК або лікарсько-

льотну комісію (ЛЛК) з метою оцінки стану здоров'я військовослужбовця, визначення впливу отриманих травм або захворювань на його здатність виконувати службові обов'язки та ухвалення рішення щодо подальших дій [12].

4. Прийняття постанови (рішення) про придатність до служби та встановлення зв'язку між пораненням та участю у бойових діях на підставі довідки про обставини травми [13].

5. Ухвалення рішення про направлення на оцінювання повсякденного функціонування, якщо травма або захворювання суттєво обмежують функціонування військовослужбовця. У разі важких травм або хронічного захворювання, що впливає на працездатність, комісія може рекомендувати оформлення статусу інвалідності [14].

6. Встановлення інвалідності.

Насамкінець про *адміністративну процедуру встановлення статусу учасника війни*.

Відповідна адміністративна процедура передбачає:

1. Подання заяви про встановлення статусу учасника війни та законодавчо визначених документів, які підтверджують факт належності до учасників війни, до спеціально створеної при центральному чи місцевому органі виконавчої влади комісії для розгляду питань, пов'язаних із встановленням статусу учасника війни.

2. Розгляд комісією документів, заслуховування пояснень громадян, які їх подали, свідків, представників державних органів, громадських організацій, рад ветеранів, дослідження інших доказів.

3. Прийняття в десятиденний строк з дня подання документів рішення про встановлення чи відмову у встановленні правового статусу учасника війни.

4. Інформування особи про прийняте рішення.

5. Видання особі документу про право на пільги, зокрема посвідчення учасника війни [15].

Варто зазначити, що на законодавчому рівні також визначено *адміністративні процедури позбавлення правового статусу ветерана війни*.

Приміром, правового статусу особи, яка виконувала бойове (службове) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями, позбавляється особа в разі наявності обвинувального вироку суду, який набрав законної сили, за вчинення умисного тяжкого або особливо тяжкого злочину під час виконання бойового (службового) або виявлення факту подання недостовірної інформації про участь у виконанні бойового (службового) завдання, або подання особою заяви про позбавлення її статусу учасника бойових дій. Рішення про позбавлення статусу учасника бойових дій приймають в місячний строк із дня надходження документів ті комісії, які його надавали, або їх правонаступники. Особі видається письмове повідомлення із зазначенням причин такого рішення і роз'ясненням порядку його оскарження.

Висновки. Підсумовуючи розгляд адміністративних процедур встановлення правових статусів учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни та учасника війни зазначимо, що відповідні процедури є досить складними. І це очевидно та досить виправдано для держави з огляду на значущість та наслідки набуття особами відповідних правових статусів. Проте на таку процедурну проблемність накладається низка факторів, які суттєво ускладнюють процес отримання правового статусу ветерана війни особами, які мають право на його встановлення, що певною мірою дискримінує їх. Першопричиною зазначеному є вкрай низький рівень обізнаності населення про механізми набуття відповідних правових статусів. Також доцільно зауважити на відсутності поваги до людської гідності серед уповноважених на прийняття рішень у рамках процедури встановлення статусу ветерана війни. Значний негативний відбиток накладає триваюча війна, адже збір документів ускладнюється руйнуваннями інфраструктури та іншими негативними чинниками.

Література:

1. Кузьменко О.В. Теоретичні засади адміністративного процесу : монографія. К. : Атіка, 2005. 352 с.
2. Братель С.Г. Природа та особливості адміністративних процедур. *Visegrad Journal on Human Rights*. № 2. 2014. С. 99–103.
3. Бойко І. Роль і значення адміністративної процедури у публічному адмініструванні. *Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту*. № 69. 2022. С. 229–236. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.69.39>
4. Губерська Н.Л. Адміністративні процедури у сфері вищої освіти : автореферат дисертації ... д-ра юрид. наук. *Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого*. Х., 2016 34 с.
5. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17 лют. 2022 р. № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>
6. Авер'янов В.Б. Нові риси предмета українського адміністративного права. *Персонал*. 2005. № 4. С. 76–81.
7. Про затвердження Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України : постанова Кабінету Міністрів України від 20 серп. 2014 р. № 413. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2014-%D0%BF#Text>
8. Про затвердження Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які виконували бойове (службове) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями : постанова Кабінету Міністрів України від 03 берез. 2020 р. № 203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/203-2020-%D0%BF#Text>
9. Деякі питання надання в автоматичному режимі статусу учасника бойових дій у період воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України від 10 верес. 2024 р. № 1041. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1041-2024-%D0%BF#n13>
10. Про затвердження Порядку надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни особам, які отримали інвалідність внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх проведення, під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України : постанова кабінету міністрів України від 08 вересня 2015 р. № 685. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685-2015-%D0%BF#Text>
11. Про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни : постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 1994 р. № 302. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-94-%D0%BF#n24>
12. Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України : наказ Міністерства оборони України від 14 серп. 2008 р. № 402. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-08#Text>
13. Порядок проходження військово-лікарської комісії. URL: <https://legal100.org.ua/topic/poryadok-prohodzhennya-viyskovo-likarskoyi-komisiyi/>
14. Військовослужбовцям. URL: <https://dopomoha-info.org.ua/dopomoga/viyskovosluzhbovczyam/>
15. Про затвердження Типового положення про комісії для розгляду питань, пов'язаних із встановленням статусу учасника війни відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» : наказ Міністерства соціального захисту населення України від 30 трав. 1996 р. № 79. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0264-96#Text>

References:

1. Kuzmenko, O.V. (2005). *Teoretychni zasady administratyvnoho protsesu* [Theoretical foundations of the administrative process]: monohrafiia. K. : Atika. 352 s. [in Ukrainian]
2. Bratel, S.H. (2014). *Pryroda ta osoblyvosti administratyvnykh protsedur* [Nature and features of administrative procedures]. *Visegrad Journal on Human Rights*. № 2. S. 99–103. [in Ukrainian]
3. Boiko, I. (2022). *Rol i znachennia administratyvnoi protsedury u publichnomu administruvanni* [The role and significance of administrative procedures in public administration]. *Nauk. visnyk Uzhhorodskoho nats. un-tu*. –

Scientific Bulletin of Uzhgorod National University. № 69. S. 229–236. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.69.39> [in Ukrainian]

4. Huberska, N.L. (2016). Administratyvni protsedury u sferi vyshchoi osvity [Administrative procedures in the field of higher education]. *Natsionalnyi yurydychnyi universytet im. Yaroslava Mudroho – Yaroslav the Wise National Law University*. Kh., 34 s. [in Ukrainian]

5. Zakon Ukrainy Pro administratyvnu protseduru [Law of Ukraine On Administrative Procedure] vid 17 liut. 2022 r. № 2073-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> [in Ukrainian]

6. Averianov, V.B. (2005). Novi rysy predmeta ukrainskoho administratyvnoho prava [New Features of the Subject of Ukrainian Administrative Law]. *Personal – Personnel*. № 4. S. 76–81. [in Ukrainian]

7. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia ta pozbavlennia statusu uchashnyka boiovykh dii osib, yaki zakhyshechaly nezalezhnist, suverenitet ta terytorialnu tsilisnist Ukrainy i braly bezposeredniu uchast v antyterorystychnii operatsii, zabezpechenni yii provedennia chy u zdiisnenni zakhodiv iz zabezpechennia natsionalnoi bezpeky i oborony, vidsichi i strymuvannia zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii v Donetskii ta Luhanskii oblastiakh, zabezpechenni yikh zdiisnennia, u zakhodakh, neobkhidnykh dlia zabezpechennia oborony Ukrainy, zakhystu bezpeky naselennia ta interesiv derzhavy u zviazku z viiskovoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On approval of the Procedure for granting and depriving the status of a participant in hostilities of persons who defended the independence, sovereignty and territorial integrity of Ukraine and took direct part in the anti-terrorist operation, ensuring its implementation or in the implementation of measures to ensure national security and defense, repel and deter the armed aggression of the Russian Federation in the Donetsk and Luhansk regions, ensuring their implementation, in measures necessary to ensure the defense of Ukraine, protect the security of the population and the interests of the state in connection with the military aggression of the Russian Federation against Ukraine] vid 20 serp. 2014 r. № 413. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2014-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]

8. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia ta pozbavlennia statusu uchashnyka boiovykh dii osib, yaki vykonuvaly boiove (sluzhbove) zavdannia iz zakhystu nezalezhnosti, suverenitetu ta terytorialnoi tsilisnosti Ukrainy v umovakh bezposerednoho zitkennia ta vohnevoho kontaktu z viiskovymi formuvanniamy inshykh derzhav i nezakonnymy zbroinymy formuvanniamy [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On approval of the Procedure for granting and depriving the status of a participant in hostilities of persons who performed a combat (service) mission to protect the independence, sovereignty and territorial integrity of Ukraine in conditions of direct collision and fire contact with military formations of other states and illegal armed formations] vid 03 berez. 2020 r. № 203. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/203-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]

9. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Deiaki pytannia nadannia v avtomatychnomu rezhymi statusu uchashnyka boiovykh dii u period voiennoho stanu [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine Some issues of granting the status of a participant in hostilities in automatic mode during martial law] vid 10 veres. 2024 r. № 1041. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1041-2024-%D0%BF#n13> [in Ukrainian]

10. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia statusu osoby z invalidnistiu vnaslidok viiny osobam, yaki otrymaly invalidnist vnaslidok poranennia, kontuzii, kalitstva abo zakhvoriuvannia, oderzhanykh pid chas bezposerednoi uchasti v antyterorystychnii operatsii, zdiisnenni zakhodiv iz zabezpechennia natsionalnoi bezpeky i oborony, vidsichi i strymuvannia zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii v Donetskii ta Luhanskii oblastiakh, zabezpechenni yikh provedennia, pid chas bezposerednoi uchasti u zakhodakh, neobkhidnykh dlia zabezpechennia oborony Ukrainy, zakhystu bezpeky naselennia ta interesiv derzhavy u zviazku z viiskovoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On approval of the Procedure for granting the status of a person with a disability as a result of war to persons who received a disability as a result of injury, contusion, mutilation or disease received during direct participation in an anti-terrorist operation, implementation of measures to ensure national security and defense, repelling and deterring the armed aggression of the Russian Federation in the Donetsk and Luhansk regions, ensuring their implementation, during direct participation in measures necessary to ensure the defense of Ukraine, protect the security of the population and the interests of the state in connection with the military aggression of the Russian Federation against Ukraine] vid 08 veresnia 2015 r. № 685. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]

11. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro poriadok vydachi posvidchen i nahrudnykh znakiv veteraniv viiny [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On the procedure for issuing certificates and badges for war veterans] vid 12 travnia 1994 r. № 302. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-94-%D0%BF#n24> [in Ukrainian]

12. Nakaz Ministerstva oborony Ukrainy Pro zatverdzhennia Polozhennia pro viiskovo-likarsku ekspertyzu v Zbroinykh Sylakh Ukrainy [Order of the Ministry of Defense of Ukraine On approval of the Regulations on military

medical examination in the Armed Forces of Ukraine] vid 14 serp. 2008 r. № 402. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-08#Text> [in Ukrainian]

13. Poriadok prokhodzhennia viiskovo-likarskoi komisii [Procedure for passing the military medical commission] Retrieved from <https://legal100.org.ua/topic/poryadok-prohodzhennya-viyskovo-likarskoyi-komisiyi/>

14. Viiskovosluzhbovtiam [To military personnel] Retrieved from <https://dopomoha-info.org.ua/dopomoga/viiskovosluzhbovczyam/> [in Ukrainian]

15. Nakaz Ministerstva sotsialnoho zakhystu naselennia Ukrainy Pro zatverdzhennia Typovoho polozhennia pro komisii dlia rozghliadu pytan, poviazanykh iz vstanovlenniam statusu uchasyka viiny vidpovidno do Zakonu Ukrainy «Pro status veteraniv viiny, harantii yikh sotsialnoho zakhystu» [Order of the Ministry of Social Protection of the Population of Ukraine On approval of the Model Regulation on commissions for consideration of issues related to establishing the status of a war participant in accordance with the Law of Ukraine “On the Status of War Veterans, Guarantees of Their Social Protection”] vid 30 trav. 1996 r. № 79. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0264-96#Text> [in Ukrainian]